RADU THEODORU

POPAS ÎN MADAGASCAR

23

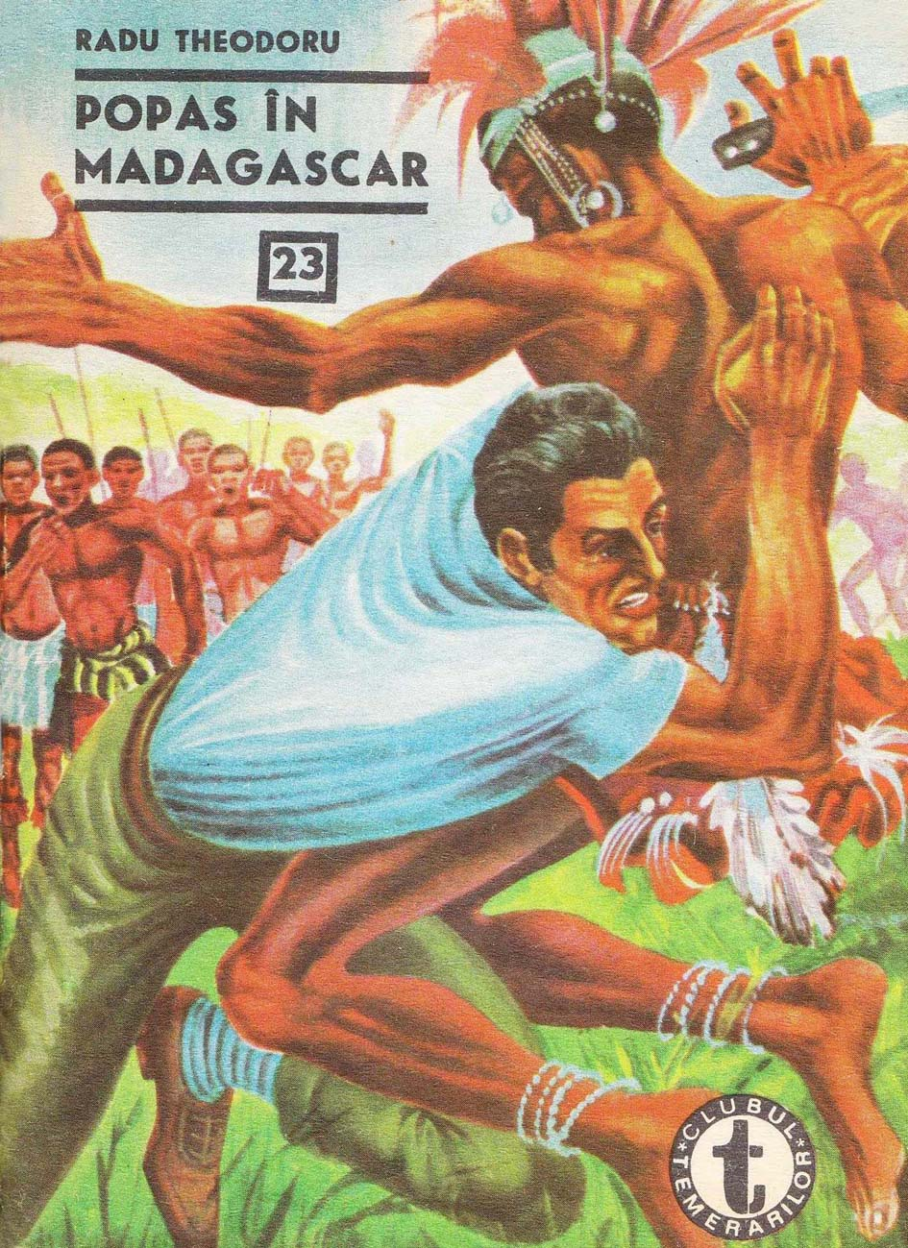

R A D U T H E O D O R U

POPAS ÎN MADAGASCAR

POPAS ÎN MADAGASCAR

POPAS ÎN MADAGASCAR

POPAS ÎN MADAGASCAR

POPAS ÎN MADAGASCAR

POPAS ÎN MADAGASCAR

I

E D I T U R A T I N E R E T U L U I

Coperta de ALBIN STĂNESCU
http://www.clubul-temerarilor.blogspot.com

Redactor responsabil : DELIA DAMIRESCU
Tehnoredactor : GABRIELA ILIOPOLOS

Dat la cules 07.01.1967. Bun de tipar 17.03.1967. Apărut 1967. Comanda nr. 7891. Tiraj 80.140. Hîrtie ziar sul de 50 g/m² 700×1000/32. Coli editoriale 2,33. Coli de tipa 2. A.T. 18211. C.Z. pentru bibliotecile mici 8R—93.

Tiparul executat sub comanda nr. 70.026 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — Republica Socialistă România

În dimineața zilei de 17 ianuarie 196... „Pescăruşul albastru" amerizează în largul lui Cap d'Ambre, vechiul Massoampapuriki, pe o mare de cobalt în care musonul încrustează linii unduitoare de faianță albă. Rămăseseră undeva în urmă arhipelagurile poetice, cocotierii abia zugrăviți pe orizont, recifele madreporice — popas pentru fregate şi pescăruşi. Vestitele şi însîngeratele islas de la especeria, ținta atîtor aventurados, apăruseră din ocean şi se topiseră în ocean, înregistrate la bord de glasul indiferent al navigatorilor : Amirantele, Providence, Farquhar, Goelette, Cosmoledo, Glorioso. Unele, ridicîndu-şi conurile vulcanice chiar sub coca şi aripile aeronavei, altele, abia penelate pe fundalul de mătase azurie.

Aici se întindea odinioară puterea maritimă a rajahilor indieni, a faraonilor Egiptului şi a şeicilor arabi. De aici şi din îndepărtatele arhipelaguri ale paradisului se porneau corăbiile cu mirodenii să atingă porturile arabice. De acolo, pe spinarea cămilelor, sub luciul constelațiilor şi nemărginirea nisipurilor, încărcăturile prețioase luau calea Europei. Circuitul comercial al Oceanului Indian, cu pînzele umflate de muson, hrănea deopotrivă vechile şi fabuloasele civilizații ale popoarelor riverane, ca şi

marile religii ale Orientului. Dincolo de neştiinţa istoricilor, s-au ţesut schimburile de populaţii şi de idei, care au fecundat popoarele de la gura lui Zambezi, învolburatul fluviu african, pe cele din jungla şi pădurile Ceylonului, din delta Gangelui sau a bătrînului Me-Kong. Aici şi pretutindeni unde musonul a putut împinge un prao[1], o joncă[2] sau un dahabie[3] s-au încrucişat bijuteriile şi mătăsurile indiene cu sculpturile în fildeş ale Siamului ; săbiile călite de meşteri arabi, cu papirusul şi grîul egiptean ; cafeaua etiopiană, cu vasele rapide ale piraţilor malaezi. Pe urma mărfurilor au pătruns religiile. Budha şi Mahomed, Brahma şi Isus au înfiorat şi înfioară sufletele la ceasurile de rugăciune, cînd apele grele de lene suspină şi cînd din aştrii, mai luminoşi decît oriunde, încep să fulguie raze de argint.

La astea toate şi la încă multe altele se gîndeşte Emil Voicu, ascultînd vuietul brizanţilor loviţi de ţărmul stîncos şi abrupt, deasupra căruia se ridică în trepte imensele păduri virgine ale Madagascarului nordic. Pe orizontul de safir translucid se conturează, în tente opace, spinările munţilor. De undeva, din negura străvechilor migraţii, s-au desprins de ţărmurile Polineziei hovaşii, popor atletic de navi-

[1] — barcă malaeză cu pînze.
[2] — corabie chineză.
[3] — vas cu pînze specific arabilor.

gatori şi vînători. Musonul i-a adus la Cap d'Ambre sau poate mai jos, dincolo de Diego-Suarez, pe coasta cu nume sonore, purtînd în ele înțelesurile de la începutul lumilor : Andovoranto, Mahanoro, Manakara. S-a-ntîmplat atunci ce s-a-ntîmplat pretutindeni acolo unde năvălitorii au dat peste populații de păstori şi agricultori paşnici. Malgaşii autohtoni au devenit sclavii hovaşilor invadatori. Hovaşii au creat un stat de feude, de la țărmul insulei, pînă-n străfundurile copleşite de vegetație. Veacuri au urmat veacurilor. Chinezii au descoperit busola şi triburile mongole şi-au împins turmele spre țărmurile Pacificului. Asia de mijloc a intrat astfel în circuitul Oceanului Indian. Navigînd la busolă, joncile chinezeşti, sub presiunea călăreților pustiului, şi-au început migrația spre sudul luminos şi îmbelşugat. Aşa au descoperit chinezii, pentru a doua oară în istorie, sălbaticul Madagascar. Sub cupola Galaxiei, veacul al şaisprezecelea s-a vestit prin clopotele catolice, austere şi iezuite, ale Portugaliei şi Spaniei. Cînd în catedrala de la Lisabona viceregele Indiei, amiralul Francisco d'Almeida, primeşte flamura de damasc alb cu crucea lui Hristos brodată în aur, Europa face un pas gigantic spre barbaria inevitabilă a colonialismului.

Arțăgoşii şi veşnic flămînzii *hidalgos de cota de armes*, simplii *grumentes* şi îngîmfații *capitanos del Rey* vor aduce veacului noile descoperiri geografice, îl vor da pe Magellan şi, o dată cu el, conştiința de

sine a planetei. Dar tot ei vor zgîria filele Cărții Albe cu vîrfurile însîngerate ale spadelor şi vor înscrie capitolul odios al sclaviei negre.

„Pescăruşul albastru" se apropie de țărm, navigînd cu motoarele reduse. Ciufu, chircit la provă, supraveghează marea şi coasta, cu nările fremătînd. Brizanții se sparg în fața unei bare submarine, într-o clăbuceală sonoră de spumă albă şi valuri albăstrii. Inginerul călăuzeşte hidroul printr-un canal îngust, abia marcat de culoarea închisă a apelor, într-un estuar sinuos, străjuit de pereți verticali din granit. Prin portierele deschise dau năvală valuri de aer îmbălsămat. Atmosfera umedă e suprasaturată de miros de vanilie.

— Madagascar, patria vaniliei, spune Emil Voicu, ieşind pe punte.

— Madagascar, îi răspunde Ciufu, sărind sprinten pe o stîncă în formă de platformă şi amarînd[1] hidroul.

Ziua bolteşte deasupra estuarului un cer de email grec.

— Pentru a studia endemismul faunei, nu e nevoie să trecem paralela de 15°, spune el. Coasta estică, după cum vedeți, e acoperită de păduri luxuriante. Acolo vom găsi formele frugivore arboricole. În podiş şi-n munți vom căuta depozitele de fosile. Problema nu e chiar aşa de simplă, cum apare

[1] — a amara — a fixa obiecte aflate pe o navă, sau nava însăşi.

la o prezentare superficială. Dacă suprafața unui atol a putut fi uşor supravegheată, nu acelaşi lucru se poate face cu Madagascarul, care se întinde între 14° de latitudine şi 6° de longitudine, acoperind mai bine de 589 mii de kilometri pătrați.

— Va trebui să stabilim un itinerar precis, intervine pilotul. În aşa fel, încît să ne rămînă destulă benzină pentru drumul la coastă.

Naturalistul îşi opreşte vîrful creionului în dreptul portului Diego-Suarez :

— Aici ne vom putea aproviziona cu de toate. Francezii au avut o bază maritimă puternică. Vom coborî în lungul coastei pînă la revărsarea rîului Lokoho în Ocean. De acolo putem urca fără greutate, ținînd firul apei, pînă la Peştera Reginei.

— Ssst !... Ascultați !... Hidroul a fost interceptat, spune pilotul.

Undeva, în atmosfera de plumb, se distinge zgomotul estompat al unui motor de avion. Zgomotul motorului de avion se apropie, umplînd estuarul stîncos de ecouri metalice.

Deasupra coastei îşi face apariția un hidro militar.

— Ne-a reperat, spune calm Ştefan Bogdan... Haide, treceți la posturi... Are cine ne însoți pînă la Diego-Suarez.

Cînd „Pescăruşul albastru" trece dincolo de bară, hidroul amerizează în apropierea lui. Mitraliorul răsuceşte amenințător turela prevăzută cu mitrali-

ere quadruple, jumelate.

Pe cerul de email grec încep să se țească perdele opace de pîclă.

După o jumătate de oră de zbor supravegheat îndeaproape de hidroul militar malgaş „Pescăruşul albastru" atinge Diego-Suarez.

Un pachebot cheamă pilotina, şuierînd strident. Formalitățile de vamă şi controlul aparatului sînt îndeplinite sumar şi galant de doi ofițeri tineri. Invitat la comandamentul terestru, pentru a obține autorizațiile de survol, Ştefan Bogdan părăseşte hidroul cu sufletul uşor. În cîteva minute şalupa atinge debarcaderul. Apa portului, mînjită de pete liliachii de petrol, e acoperită cu coji de banane.

Meridianele, presate sub coca[1] hidroului, au explodat, scoțînd din neant o lume străină, pe care o descifrează greu...

Sala de aşteptare a comandantului. Uşi cu perdele de rafie. Ventilatorul uriaş agățat de tavan încearcă, inutil, să răcorească aerul înăbuşitor. Sînt cîțiva ofițeri ai republicii, care se agită. Vorbesc o franceză dulce, ciripită. Vor amănuntele tehnice ale hidroului. Un doctor militar, francez probabil, se oferă să le arate colecția de Lemurieni pitici.

...Birou masiv. Un general transpirat, uşor iritat,

[1] — fuselaj ; învelişul unei nave.

de-o amabilitate acidă. Aprobă survolul[1] „Pescăruşului albastru". Atrage atenţia că în interior lucrurile sînt puţintel complicate. Acolo s-a rămas la nişte forme tradiţionale, la un fel de opoziţie armată faţă de albi, urmare a dominaţiei colonialiste şi, ceea ce complică mai rău situaţia destul de „instabilă" — generalul pronunţă cuvîntul cu buzele ţuguiate — este prezenţa unei bande de traficanţi, cunoscuţi numai după indicativul radio, care beneficiază de un vas pirat şi două elicoptere, şi pe care el, cu mijloacele actuale ale republicii, nu reuşeşte s-o neutralizeze.

Cu ce se ocupă ? Mda ! Se ocupă cu răpirea tinerelor hovaşe, slujitoare în Templul Lunei, dansatoare vestite în toată lumea afro-asiatică, cu obţinerea stupefiantelor, şi dracu ştie cu ce nu se ocupă... Aur, pietre scumpe, dar mai ales tinerele slujitoare al templului. Desigur, în curînd se va face ordine în interior, cu atît mai mult cu cît s-a obţinut colaborarea nobilului Ralezavana.

Generalul este membru al Academiei franceze. Şi-a întrerupt un studiu asupra dialectelor triburilor din munţi în trei volume. O, desigur ! Avem triburi, şi încă puternice. Succes ! De o mie de ori succes şi, de altă mie de ori, prudenţă. Republica e interesată nespus ca expediţia „Pescăruşul albastru" să-şi atingă obiectivele ştiinţifice. Încă o dată, succes !

---

[1] — zborul pe deasupra unui anumit loc

Dacă interceptează din întîmplare, absolut din întîmplare, orice fel de elicopter, îl roagă să transmită inițialele aparatului pe această lungime de undă. Este o rugăminte expresă şi confidențială.

...Afară, orizontul acoperit de nori veştezi. Trece o litieră purtată de patru bărbați pe jumătate goi. Ofițerul care-l însoțeşte spune că se numeşte filanzană şi că omul din ea, îmbrăcat în rochie multicoloră, pe cap cu o pălărie de pai, cu fața buhăită, umbrelă şi evantai, este unul din nobilii hovaşi ostili republicii.

De la Diego-Suarez, aşezat pe coasta estică a Madagascarului, pînă la Saliambava sînt 225 de kilometri. „Pescăruşul albastru" urmează linia de spumă a țărmului, lunecînd peste oceanul pictat în aquamarin. În tribord, terase largi, acoperite cu păduri ecuatoriale, încremenite în nesfîrşite valuri de verdeață, urcă spre platourile aride, care-şi pierd consistența în estompa vătoasă a depărtărilor. Încă 45 de kilometri spre sud, lăsînd portul Saliambava în urmă, apoi hidroul, zburînd la rasul pădurii, părăseşte oceanul, avîntîndu-se pe firul rîului Lokoho, între versanții domoli ai podişului. Se văd culturi de trestie de zahăr, terenuri rectangulare, defrişate în lungul malurilor plantate cu arbuşti de cafea, sate miniaturale, semănate în poienile asaltate de vegetație.

— Ce bizar mi se pare pămîntul, după ce mi-am obişnuit ochii cu peisajul marin, spuse Emil Voicu

pe intercomunicație.

— Bizar, nebizar, dar unde o să aterizăm ? bodogăne Ciufu. Mi-ai indicat poziția Peşterii Reginei... S-ar părea că acolo sfîrşesc pădurile şi încep zonele aride.

— Am nevoie de cîteva zile, să punem la punct studiile asupra faunei arboricole.

Ciufu îşi lipeşte fruntea de plexiglasul carlingei, explorînd peisajul.

Aceleaşi valuri nesfîrşite de verdeață, rar străpunse de coroana vreunui arbore gigant, aceleaşi figuri geometrice de plantații, aceleaşi sate cu colibe mizere se scurg rapid pe sub planuri. După o jumătate de oră de zbor, versanții domoli se gîtuie, apropiindu-şi spinările ; în prova se arată povîrnişuri abrupte. Latul rîului se îngustează, prăvălindu-şi apele peste repezişuri stîncoase. Nu se mai văd nici sate, nici culturi. Sălbatică, pădurea ecuatorială stăpîneşte pretutindeni. Ştefan Bogdan pilotează, strecurîndu-se între două şiruri de munți împăduriți. O arcuitură largă, un pinten de stîncă suspendat parcă în vid, rîul frîngîndu-se într-o cascadă clocotitoare, un lac presărat cu insule împădurite, în spatele căruia se ridică creste gigantice, de forme stranii, apoi ploaia diluviu, închizînd orizontul.

Pilotul face un viraj în cuțit pe deasupra lacului. Linge cu coca stîncile granitice. Găseşte un canal îngust între două insule stîncoase, în care apa în-

tunecată trădează adîncul. Amerizează cu precizie, rămînînd, prudent, departe de maluri. Atunci cînd taie motoarele, în carlingă pătrunde vuietul bubuit al cascadei. Ploaia răpăie pe fuselaj, țesînd perdele fumurii între ei şi orizont.

Dincolo de crestele liliachii se ghicesc culorile violente ale înserării. Echipajul iese pe cocă. Aerul umed, încărcat de aburi, de mirosul iute al florilor încă necunoscute, începe să se primenească sub adierea unui vîntişor coborît din munte. Ştefan Bogdan amarează prova, petrecînd parîma pe după trunchiul unui banan.

— Propun să explorăm lacul şi împrejurimile înainte de a se lăsa întunericul, spune. Cineva rămîne la hidro, unul dintre noi calcă insula, restul face înconjurul malurilor cu pneumatica.

— Dacă n-ai nimic împotrivă, rămîn la hidro, se oferă naturalistul. Vreau să-mi aranjez fişele.

— Perfect.

— Duceți-vă voi cu pneumatica. Am să filmez apusul la Peştera Reginei, din vîrful stîncii de colo. Ce zici, Stela ?

Stela se-nroşeşte pînă-n rădăcina părului. Faptul că în vremea din urmă Ciufu şi Fosila caută fel de fel de pretexte s-o lase singură cu pilotul, o umileşte.

— N-am nici un chef de pneumatică, spune rece. Apusuri ai să poți filma în fiecare seară de acum

încolo... Fără să mai aştepte răspunsul inginerului, sare pe ţărm, dispărînd în desiş.

— Hei, Stela ! Stela, fetiţo ! strigă Ciufu... N-am vrut s-o supăr, comandante. Îşi scarpină clădăraia rebelă cu figură spăsită. Numai să n-o înhaţe vreo jivină.

— În afară de Boide[1] nimic primejdios în Madagascar, îl linişteşte Fosila.

— Mulţumesc. E destul şi atît... Imprudenţa !

— Altădată las-o să decidă singură, curmă discuţia Ştefan Bogdan. Haidem ! Ne apucă întunericul.

Lansează pneumatica, ocolind un mic stăvilar alcătuit din trunchiuri de arbori prăvăliţi în apă, printre care se-mpletiseră liane şi plante acvatice. Lacul are o culoare verde albăstrie, ciudată. Vîslesc amîndoi, cercetînd atenţi cele două insule aşezate perpendicular pe direcţia cascadei.

Opulenţa vegetală a ecuatorului le transmite un sentiment agasant de nimicnicie. Alcătuirea de stînci granitice, rămăşiţe ale unei terase vulcanice vechi, erodate de apele rîului, sînt năpădite de arbori giganţi, sub coroanele cărora desişul de nepătruns al subarboretului năzuieşte spre lumină. Deasupra canalului din ce în ce mai îngust, se boltesc crengile verticale ale palmierilor. Din desiş se ridică concertul

---

[1] Boide — familie de reptile din ordinul Ofidieni (Iphidia sau Serpentes). Boa constrictor, boa madagascalensis.

de seară al păsărilor. Zeci de papagali afoni, pictați cu penelul unui pictor iubitor de stridențe, concertează, se ceartă, turuie, rîd răguşit, într-o cacofonie indecentă şi asurzitoare. Verzi, roşii, smălțați, cu guşile portocalii, papagalii vădesc o curiozitate aproape omenească, ținîndu-se scai de pneumatică. Un pinten stîncos, ieşit pînă-n mijlocul canalului, permite palmierilor de pe cele două maluri să-şi unească crengile. Barca trece prin tunelul vegetal, într-o lumină verzuie, ireală.

— Comandante, ne spionează cineva, şopteşte Ciufu... Uite pe malul drept, între crengile alea groase.

Ştefan Bogdan rîde înfundat.

— În adevăr, ne spionează... După mutră, pare o maimuță.

— Afurisita... Uite alta... Şi alta... Un trib întreg.

— Şi parcă totuşi nu sînt maimuțe...

— Dar nici oameni.

— O să ne lămurească Fosila...

După cîteva lovituri de padelă, pneumatica iese în larg, deschizînd vîslaşilor perspectiva întregului lac. Ştefan Bogdan şi Ciufu rămîn nemişcați. Peisajul sălbatic şi primitiv le opreşte respirația. În dreapta, lacul acoperit cu o puzderie de insulițe împădurite spală picioarele unei stînci gigantice, poroase, pe care se văd zugrăvite cu roşu figuri totemice hidoase. Scăldate în razele piezişe ale soarelui trecut spre asfințit, figurile totemice absorb lumina, reflectînd-o

într-o strălucire platinată. Una dintre stînci, proeminent detaşată de rest, poartă o mantie de purpură, cu faldurile scobite în piatră şi un cap enorm de femeie, cu buzele vopsite în carmin. Faţa, roasă de ploi în mii de zbîrcituri, păstrează urmele unei frumuseţi stranii şi ale unui zîmbet enigmatic.

— Peştera Reginei, îngînă Ciufu, vădit impresionat... şi, aplecîndu-se spre Ştefan Bogdan : De data asta, comandante, am văzut un om. Hei ! Dar ce se-ntîmplă ?

— La vîsle ! Cu toată puterea, înapoi ! strigă pilotul.

Atraşi de picturile totemice, nu băgaseră de seamă curentul puternic care se-mbina aici, unind cele două braţe ale rîului Lokoho.

Pneumatica se răsuceşte de cîteva ori în jurul centrului de greutate, se apleacă într-un bord, se stabileşte cu pupa înainte, mărindu-şi viteza cu fiecare metru parcurs, apoi, tîrîtă dincolo de orice împotrivire, se repede spre marginea sudică a lacului, presărată cu puzderie de stînci izolate. Deasupra stîncilor pluteşte un voal aerian de picături în suspensie, colorat în roz palid. Zgomotul căderii de apă creşte din clipă-n clipă, multiplicîndu-se la infinit. Bazinul stîncos se transformă într-o sală de concert uriaşă, cu acustică de catedrală gotică...

— Mi se pare că ne-am curăţat ! răcneşte Ciufu la urechea pilotului.

— Nu încă, răspunde Ştefan Bogdan, lăsînd pa-

dela. Cu mişcări precipitate, derulează saula făcută ghem la picioarele catargului telescopic, legîndu-şi-o de centură.

Barca zboară spre stîncile cenuşii. Curentul se-ngustează şuvoind între lespezi granitice, abia ieşite de sub apă. Din clipă-n clipă, un colţ poate sfîşia coca. Ştefan Bogdan apucă padela din nou.

„A-nnebunit !" gîndeşte Ciufu, văzîndu-l cum se străduieşte să împingă pneumatica spre lespezile granitice.

Deodată, pilotul ţîşneşte în picioare, face doi paşi săltaţi pe bordaj şi se avîntă în gol, cu mîinile întinse înainte. Ciufu mînuie padela cu sălbăticie. Înţelege. Este singura scăpare...

...Singura scăpare pe care-o întrevăzuse şi Ştefan Bogdan de cînd fuseseră smulşi de curent. Nu-şi putea ierta uşurinţa cu care procedase. Se lăsase furat ca un neghiob, cînd existenţa şuvoiului se impune şi celui mai puţin experimentat explorator. El, Tuha-Mohora, încercatul navigator al rîurilor africane, să moară ca un prostănac, la întîia întîlnire cu apele continentale ? Ciufu nu-i văzuse zîmbetul schimonosit, nici expresia dură care i se întipărise pe figură, înainte de a sări în gol. Ochii pilotului descoperiseră spinările cenuşii ale stîncilor submarine, din ce în ce mai ascuţite, la cîţiva metri în tribord. Acolo trebuia să ajungă cu orice preţ. Înotînd pieziş pe direcţia curentului, a fost depăşit de barcă în cîteva secunde. Acum totul nu mai atîrna decît de

un fir de pai. Dacă va atinge stîncile şi va reuşi să fixeze saula înainte de a se desfăşura în întregime, atunci erau salvaţi, dacă nu ?...

O smucitură puternică îl răstoarnă pe spate. Coada întinsă la refuz începe să-l tîrască în urma pneumaticii. Răsucit, rostogolit, fără posibilitate să-şi găsească echilibrul, înghite apă. Încearcă să-şi păstreze sîngele rece, făcînd o voltă pe verticală. Coarda se destinde, redîndu-i libertatea mişcărilor. Lupta cu şuvoiul îi dă o senzaţie dumnezeiască. Se afundă mai mult, cu plămînii gata să-i explodeze. Atinge cu mîinile luciul unei pietre. Se izbeşte cu umerii de alta. Pipăie cu degetele răşchirate, ca nişte braţe de ancoră. Palmele-i fug pe spinarea netezită. Nici o crăpătură în care să-şi înfigă unghiile. Deschide ochii mari, gata să-i sară din orbite. Atunci cînd simte că se sufocă, cînd umerii zdreliţi de izbituri îi amorţesc, cînd braţele îi răspund din ce în ce mai greu, întrezăreşte umbra întunecată a unei stînci verticale. Adunîndu-şi puterile, electrizîndu-şi trupul sleit, se avîntă dincolo de ea, înconjurînd-o cu saula.

Mişcarea se frînge ca retezată. Cu cîteva lovituri de picioare, iese la suprafaţă. Inegalabila senzaţie a aerului proaspăt năvălindu-ţi în plămîni. Pneumatica se smuceşte în mijlocul canalului, pivotînd pe saulă. Zgomotul cascadei devine asurzitor.

După ce gustă cîteva clipe de odihnă, solid ancorat de stînca colțuroasă, Ştefan Bogdan se trage pe saulă, pînă cînd atinge fundul. Fizionomia lacului este aşa cum o bănuise. De la platforma pe care se cățărase, pînă la malul împădurit, apa nu avea mai mult decît un metru, acoperind şiruri nesfîrşite de spinări granitice. Se propteşte cu picioarele în stîncă, înfăşurînd saula între doi colți mai proeminenți. Orice s-ar întîmpla, de acolo nu mai pot fi smulşi. După o muncă îndărătnică, nesfîrşită, reuşeşte să tragă barca în afara curentului şi s-o împingă spre mal. Soarele incendiază Peştera Reginei. Totemurile rînjesc deasupra lacului. Buzele de carmin ale femeii cioplite în piatră prind viață. Se aude din nou concertul cacofonic al papagalilor. Pe una din stînci meditează o pasăre ciudată, cu picioare lungi şi cioc enorm.

— Crocodilii ! răcneşte Ciufu.

— I-am văzut, răspunde Ştefan Bogdan, cățărîndu-se în barcă.

De sub malul năpădit de vegetație se desprind trei siluete lunguiețe, care se-ndreaptă spre ei cu repeziciune. Vîslesc în tăcere. Crocodilii îşi scot capetele enorme din apă, privindu-i cu ochi de gheață. Ciufu, neîndemînatic la vorbă, nu ştie ce să spună. Rămîne cu privirea țintuită pe umerii pilotului, admirîndu-i mişcările armonice. Prin cămaşa udă, lipită de corp, i se ghicesc muşchii puternici... Urmează țărmul, escortați de cei trei crocodili. Cerul împurpurat se

oglindeşte în apele lacului. Întunericul cade brusc. Vuietul cascadei descreşte. Papagalii tac. Miresmele vegetale se condensează sub cerul înstelat, îmbibîndu-le porii. Se aud padelele izbind undele. Un promontoriu. Un golf ascuns în spatele unor perdele de liane. Glasul precipitat al pilotului :

— În larg, cu toată viteza ! Sîntem atacaţi.

Înainte de a se desmetici, cîteva piroge se smulg din întunecimea complice a ţărmului, abordînd pneumatica. Lupta este scurtă şi inegală. Izbiţi în cap cu măciuca, pilotul şi inginerul se prăbuşesc. Ordine înăbuşite. Pirogile trase pe uscat. Acoperite cu frunze. Prizonierii legaţi fedeleş. O creangă petrecută pe sub glezne şi încheieturile mîinilor. Trupa de umbre necunoscute se pune în mişcare, pierzîndu-se sub bolta umedă a pădurii ecuatoriale.

— Stai aici, Stela ! Unde vrei să te duci ?

Stela, cu trăsăturile descompuse, îl priveşte aiurită.

— Mi-e frică pentru ei... Cascada, bîiguie.

— Cred în Ştefan Bogdan ! Cred nestrămutat.

Doctoriţa trage portiera, aşezîndu-se pe banchetă. Lampa de la masa naturalistului desenează un cerc de lumină tandră peste fişele aranjate pedant.

— Da, draga mea ! Cred nestrămutat în el... E omul tuturor posibilităţilor. N-avem nici un motiv să fim îngrijoraţi. Lacul are o periferie mare, şi ei se

mişcă cu vîslele.

— E miezul nopții... şopteşte Stela.

— Miezul nopții... răspunde ca un ecou Emil Voicu. Părul alb îi înnobilează figura. Licărul verzui al aparatelor de bord îi joacă pe lentilele groase ale ochelarilor.

— Auzi ?

— Ce să aud ?

— Un cor !...

— Stela !

— Un cor !... Ascultă !

La început, naturalistul nu distinge decît vuietul înăbuşit al cascadei. Mai tîrziu desluşeşte o melodie stranie, tărăgănata, nesfîrşit de tristă, care se infiltrează în carlingă ca o părere.

Cu mişcări frînte, Stela îşi încinge centura cu pistolul.

— Haidem !... Nu pot fi decît oameni. Ia-ți arma. Ies pe punte.

Melodia stranie prinde consistență, amplificată între pereții granitici. Răsare luna. O lună-gigant, plutind într-o pulbere de sînge. Umbrele arborilor se-ntind pînă-n mijlocul canalului.

— Acolo ! icneşte Stela, întinzînd mîna în direcția insulei opuse.

Luna scoate din mister Peştera Reginei, poleind granitul cu aur străvechi. Deodată, pe crestele stîncilor se aprind sumedenie de torțe. Alte zeci de torțe pornesc în procesiune în lungul unor poteci

necunoscute. Torțe nenumărate, torțe fumegînde urcă încet, izvorăsc din stînci, se-ncrucişează, se răsfiră, se adună iar într-un dans ritual, păgîn şi sălbatic, acompaniat de melodia aceea stranie, tărăgănată şi nesfîrşit de tristă. Miresmele aţîţătoare se revarsă tulburător din preaplinul sevelor fecunde. O aripă de vînt înfioară frunzişurile. Se aude un ţipăt neomenesc.

— Vreun Prosimian [1] înhăţat de boa, şopteşte Emil Voicu.

Corul se transformă într-o implorație cîntată cu voci bărbăteşti profunde. Torțele încremenesc, decorînd stîncile cu salbe de mărgele pîlpîinde. Din vîrful cel mai înalt izbucneşte spre cer o flacără verzuie, prelungă, cu mlădieri moi, feline. Implorația atinge apogeul. Flacăra se colorează în purpură, apoi în violet.

— Ranavalo, regină însîngerată, murmură Emil Voicu, livid... Te credeam uitată, Ranavalo !

— Ce-ai spus ? şopteşte Stela cu glas sugrumat.

— Acolo sus a avut loc un sacrificiu omenesc...

Doctorița îi înfige unghiile în braț. Pupilele, mărite peste măsură, reflectă violetul flăcării care se stinge uşor, o dată cu murmurul surd al implorației. Procesiunea torțelor reîncepe. Şirurile se mistuie în stîncă, unele în urma altora. Nu se mai aude decît

---

[1] Prosimian — (înainte de maimuțe) ordin al clasei mamiferelor foarte bine reprezentat în Madagascar.

vaietul surd al cascadei... Luna însîngerată, imensă, impasibilă, călătoreşte printre constelaţii. Apele lacului scînteiază. Noaptea atîrnă grea, îmbibată de miresme.

Ştefan Bogdan se trezeşte de cum începe marşul. Zace într-o poziţie incomodă, bălăbănindu-se în ritmul mersului. Lianele cu care e legat de creangă îi intră în carne. Trebuie să facă eforturi grele să-şi poată ţine capul ridicat. Purtătorii se schimbă destul de des, fără nici o vorbă, menţinînd ritmul rapid al marşului. Încep să urce. La intervale rare, de sub picioarele trupei se desprind pietre, care se rostogolesc, trezind ecoul văilor. Aerul e mai puţin umed. Miroase a piatră încinsă. Iată şi stelele. Pilotul caută să se orienteze. Poteca urcă acum abrupt, şerpuind în serpentine dese. Cînd purtătorii sînt mai mici de statură, îl izbesc cu spinarea de stînci. Poteca iese dintre doi pereţi verticali, căţărîndu-se pe versantul abrupt al lacului. În stînga, la cîţiva centimetri numai, se ridică zidul granitic, zgîriind cerul. În dreapta, la cîteva sute de metri sub el, apele şuvoiesc printre stînci. Vede spinarea lată, brobonită de sudoare, şi părul creţ al omului din faţă. Crucea Sudului străluceşte fascinant între două despicături canionice. Peisajul se sălbăticeşte. Creste pustii, zugrăvite pe cer, prăpăstii, terase acoperite cu arbuşti, iarăşi creste, iarăşi pereţi verticali prăbuşiţi în

gol şi poteca şerpuindă — panglică îngustă zvîrlită peste toată această geologie astrală.

Ajung în buza unei prăpăstii. Pieptul stîncos e secționat lateral, ca şi cînd ar fi fost despicat de trăsnet. Undeva la adîncimi insondabile pentru el, se aude clocotul unei ape. Ştefan Bogdan ştie că înainte de toate trebuie să-şi întipărească în memorie amănuntele drumului. Se prea poate să fi fost atacați de unul dintre triburile de munteni, care i-a confundat cu echipajul unui aparat al traficanților. Pînă la urmă lucrurile au să se lămurească. Urechile îi vîjîie şi poziția a devenit cu totul incomodă. Cineva din escortă scoate un țipăt de pasăre. De dincolo i se răspunde cu un țipăt asemănător. Pilotul îşi încordează muşchii, ridicîndu-şi capul tocmai în clipa cînd o frînghie aruncată cu dibăcie îşi dezdoaie colacii peste prăpastie. Îndemînarea cu care uriaşii aceştia negri se mişcă printre stînci îi dă certitudinea că au căzut în mîna unui trib de munteni. E îngrijorat, gîndindu-se la cei rămaşi pe hidro. Ce au să facă dacă lucrurile n-au să se rezolve totuşi atît de repede cum o speră ? Stela pilotează mediocru şi el n-a mai antrenat-o de cîteva luni. Emil Voicu ?...

Doi oameni prind capătul frînghiei, trecîndu-l altora patru. În linişte, cu mişcări precise, încep să tragă o dată cu frînghia un pod împletit din liane. Cîțiva din trupă poartă arme automate şi un fel de tunici încheiate pînă sub bărbie. Alții, pe jumătate goi, cu spinarea tatuată şi pieptul vopsit în dungi

albe, sînt înarmați cu arcuri şi săgeți.

— Hei, comandante ! Mai trăieşti ?...

Glasul puternic al inginerului străpunge liniştea fantomatică a nopții, multiplicîndu-se în zeci de reeditări sonore. Înainte de a-i putea răspunde, două mîini îndemînatice îi trec o basma peste față, acoperindu-i gura şi ochii. Ştefan Bogdan simte balansul podului suspendat, intuieşte trecerea la pămînt solid, intrarea într-o peşteră cu aerul îmbibat de mirodenii arse în amfore, aude vuietul unei mari mulțimi, apoi totul se stinge în depărtare şi el e aruncat pe nişte pietre, fără nici un menajament. Cineva îi scoate creanga şi legătura. Se află culcat pe spate, într-o grotă scundă, prin ieşirea căreia se zăresc licărind cîteva stele, iar în prim plan se zugrăveşte, masivă, silueta unei santinele.

Sosirea lor — se pare — produce senzație. Cîțiva bărbați ghemuiți în lungul zidului se ridică în capul oaselor.

— Hei, voi, de-acolo !... De unde dracu sînteți ?

Omul vorbeşte într-o franceză gîfîită, pe ton poruncitor.

— Nu sîntem de la nici un dracu, răspunde Ştefan Bogdan. Facem parte dintr-o expediție ştiințifică. Ciufule, unde eşti ?

— Aici, comandante... Peste o clipă sînt lîngă tine. Ştefan Bogdan îl vede rostogolindu-se cu

îndemînare.

— Am sosit, şopteşte Ciufu, gîfîind... Să ştii că rezistența lianelor ăstora se manifestă numai la tracțiune. Dacă ai putea scoate cuțitul...

— Sssst... Ridică-te în capul oaselor... Aşa... Răsuceşte-te cu fața spre mine !

Se aud şuşotelile celorlalți prizonieri.

— Sîntem membrii expediției româneşti „Pescăruşul albastru", lansată cu ocazia anului geofizic internațional, continuă Ştefan Bogdan cu glas tare, în vreme ce trage, cu amîndouă mîinile legate, cuțitul inginerului.

— Mai am şi niscai scule, rîde înăbuşit Ciufu. O şurubelniță, un patent, cîteva chei. Vezi în buzunarul din spate. E o bobină de sîrmă... În celălalt am izolierband.

Pilotul deşertase conținutul buzunarelor, ascunzînd totul sub o lespede.

— Pistoalele ni le-au luat, şuşoteşte Ciufu.

Umbrele retrase spre fundul grotei se apropie de ei, mergînd pe genunchi.

— Pe toți dracii, dom'le, să nu-mi zici mie Cotoiul, dacă nu te satură Rabezavana de ştiința aia...

— Mucles, spune cineva din fundul peşterii... Voi ăia, savanții, dacă sînteți savanți, ştiți ce-nseamnă „Jamaica" ?

— Taci Yorik !

— Sergentule, ai uitat că nu sînt la paraşutiştii ăia pe care-i comandai ? Vorba ! Aici eu comand !

— Pînă o să te cheme Rabezavana la apel, irlandezule.

Ştefan Bogdan ascultă atent discuţia purtată în argoul folosit prin porturile Mediteranei. Franceză amestecată cu italiană, cu cuvinte greceşti şi englezeşti, un amestec pestriţ de trivialităţi şi obscenităţi, care-i configurează rapid pe interlocutorii necunoscuţi. Poate au ajuns, mai curînd decît ar fi dorit-o, să „intercepteze" banda de traficanţi.

— Pe legea mea, domnule, spune cineva într-o franceză curată, v-aţi curăţat. Permiteţi. Sînt sergentul Rondier din al patrulea de paraşutişti. Mai precis, fostul sergent Rondier. Pe Rabezavana ăsta îl cunosc de cînd...

Amuţeşte. Bîlbîie ceva neinteligibil.

— Mamma mia ! se văicără cineva.

— Mucles, maltezule ! Una contra o sută, că te cheamă Rabezavana să te-ntîlneşti cu strămoşii ăia care erau piraţi de-adevăratelea.

La ieşirea grotei se alinie zeci de torţe. Lumina lor pîlpîită aprinde străluciri oţelii în fierul suliţelor. Ştefan Bogdan judecă rapid raportul misiunii cu situaţia creată. Hotărîrea e imediată şi fermă.

— Ciufule, trebuie să înceteze comedia asta... Hei, voi de-afară. Spuneţi-i nobilului Rabezavana că noii prizonieri vor să-i vorbească... Nu sîntem de pe „Jamaica"...

— Aiurea ! mîrîie un glas de alcoolic.

— Aparţinem unei misiuni...

O melopee psalmodiată într-o limbă sonoră şi aspră pătrunde în grotă, dobîndind o putere de sugestie neobişnuită.

— Dumnezeu să aibă grijă de sufletele noastre...

— Ți-au slăbit balamalele, paraşutistule !

Intră cîțiva bărbați atletici, drapați în mantii albe. Lumina fumegîndă a făcliilor tremură pe lespezile poroase, lungindu-le umbrele. Ştefan Bogdan desluşeşte chipurile celorlalți prizonieri. Patru figuri de ocnaşi înrăiți. Al cincilea poartă un veston militar — paraşutistul — îşi spune.

— Războinicii hovaşi, bîlbîie paraşutistul... Îi cunosc... Ăia tatuați de la intrare, malgaşi.

Măreți, cu gesturi rituale, războinicii hovaşi le taie legăturile.

— Testamentul, Rondier, mîrîie cel numit Yorik, un vlăjgan cu părul blond, încîlcit, neras de multă vreme, cu tricoul de marinar făcut ferfeniță. La îndemnul războinicilor, Ştefan Bogdan iese afară. În poala cerului stropit din belşug cu stele, se arată creştetul rotund al lunii.

Poteca, încorsetată între doi pereți verticali de lavă împietrită, urcă în pantă uşoară, pînă în pragul unor scări săpate în piatră. Tălpile de cauciuc ale pilotului pipăie urmele roase de veacuri în trepte.

— Comandante, îi şuşoteşte Ciufu... Profesorul nu ne-a pomenit nimic de regina asta antropofagă. O

fi frumoasă, măcar ?... Crezi că ne va lăsa liberi, după ce i-om arăta buletinele de identitate ?

— Nu-mi prea arde de rîs ! Nu i-ai văzut pe clienții ăştia de puşcărie ?

— Cine dracu' i-a pus să vină aici ?... Cu toate astea, n-am de loc chef să asist la un sacrificiu. Mutrele solemne ale hovaşilor nu prevestesc nimic bun.

— Caut să discut cu Rabezavana, spune pilotul şi se simte stupid.

Treptele se răsucesc în cochilie de melc, intrînd sub nişte bolți cioplite grosolan. Galeria se menține la orizontală, străjuită din interval în interval de malgaşi tatuați şi vopsiți în culorile de război. Paşii prizonierilor răsună spart sub bolțile transpirate.

Atunci cînd ies într-un amfiteatru imens, săpat în terase suprapuse, înțesate de oameni purtători de torțe, Ştefan Bogdan are intuiția că se găseşte în spatele stîncii care reprezintă statuia reginei. Pe cea mai înaltă terasă aşezată sub creastă, dominînd întregul peisaj, stau oameni drapați în alb, ca cei din escortă. Sînt aliniați în stînga şi dreapta unui altar rectangular, deasupra căruia se ridică bustul gol al unei femei, cioplit cu multă măiestrie. Focul scăzut care pîlpîie pe altar lasă în umbră capul zeiței.

La apariția prizonierilor, mulțimea adunată în amfiteatru scoate un strigăt cîntat, plin de ură.

— Brrr ! Mi se zbîrleşte carnea pe mine, spune Ciufu. Oamenii ăştia au rămas în preistorie.

Ajunseseră la o platformă lunguiață, suspendată deasupra amfiteatrului. Garda hovaş se înşiră pe marginea platformei, plecîndu-şi sulițele. Ştefan Bogdan îşi dă seama de ce sînt prizonierii apatici şi blazați. Întregul masiv stîncos pare năpădit de gărzi. Prin intrări laterale continuă să vină purtătorii de torțe, în ritm de procesiune sacră. Melopeea, cu implicații sălbatice, se ridică între blocurile granitice, spre cerul cu constelații surîzătoare. Dintr-o nişă țîşnesc, cu paşi moi, cîteva dansatoare. Poartă brățări de aur la încheieturile mîinilor şi ale picioarelor, au pieptul gol, iar în jurul şoldurilor pline, o centură de rafie cu franjuri lungi pînă la genunchi. După ce înconjoară prizonierii într-o fugă ritmată, unduindu-şi brațele şi umerii, trec în fața lor, mimînd un dans fără nici un echivoc.

— Dansul dragostei, Ciufule.

— Sînt minunate !... Păcat de ele...

— Folclorul hovaşilor, mai ales cel din regiunile sălbatice, e plin de mistică, dar şi de un realism profund. Îmi pare rău că nu-i Fosila cu noi... Ar fi făcut studii strălucite de psihologie, cu deosebire aplicate la evoluția eului.

— Mda ! bodogăne inginerul, surprins de entuziasmul comandantului şi jignit în acelaşi timp de comentariile celorlalți.

— Fiecare din ele costă pe puțin 500 de dolari la circul din Rio...

— Şapte sute de lire la ceainăriile din Kordofan,

Yorik, băiatule.

Cele şapte dansatoare rămîn nemişcate, cu capetele plecate, cu mîinile strînse la subțioară, într-o atitudine de aşteptare supusă. Melopeea stranie încetează şi ea. Tot poporul acela de umbre ridică torțele ca la un semnal. Se aud sunete stridente de fluier. Răpăit mărunt de tobe. Instrumente de coarde, îngînîndu-le.

— Rabezavana !...

Întregul amfiteatru vuieşte. Războinicii îşi agită armele. Dansatoarele ies din nemişcare. Se cutremură din umeri pînă-n tălpi. Zvîrlindu-şi brațele deasupra capului, încep un dans plin de energie. Lîngă altar, sub bustul de piatră al statuii, apare un bărbat uriaş, învelit într-o mantie purpurie.

— Rabezavana ! cheamă încă o dată tribul.

— Ranavalo ! răspunde cu voce de bas bărbatul, prosternîndu-se în fața statuii.

Cineva pune materii inflamabile pe altar. În clipa cînd Rabezavana se ridică, țîşneşte un mănunchi de flăcări violete, scoțînd din umbră chipul reginei de piatră. Ştefan Bogdan recunoaşte copia fidelă a celeilalte regine. Cu aceleaşi buze de carmin, cu acelaşi zîmbet enigmatic. Escorta îi împinge la picioarele altarului. Dansatoarele, aținte de bătaia mărunță a tobelor şi de aromele pătrunzătoare ale mirodeniilor arse în amfore uriaşe de lut, se mişcă în delir. Deasupra crestelor granitice se iveşte luna.

Prizonierii stau față în față cu Rabezavana. Văzîndu-l, Ştefan Bogdan înlătură gîndul de a-i vorbi. Trebuie găsită altă soluție... Omul acesta uriaş, cu trăsături nobile şi semețe, are o privire necruțătoare. Găsise calea spre inima tribului său, chemînd în ajutor tradiția lui de luptă, credințele lui, zeii lui. Îi satisfăcea setea de răzbunare. Îi aţîţase pînă la paroxism, ieri, ura împotriva colonialiştilor, astăzi, împotriva traficanților. Din punctul lui de vedere, Rabezavana are dreptate. Ar fi fost nebun să renunțe la magia ritului multisecular, de dragul anului geofizic internațional. Izolat de lume în munții lui sălbatici, se apăra de traficanți cu mijloace energice şi de necombătut.

Ochii pilotului fac un tur de orizont, cercetînd cu luare-aminte fiecare amănunt al altarului şi statuii. Micile şi marile şiretlicuri cu care conducătorii de popoare, în complicitatea preoților, au impresionat şi sugestionat masele, îşi au originea în originea religiilor. Pe aici, prin preajma altarului, trebuie să fie vreo intrare secretă, prin care apare Rabezavana. Ciufu, galben, face eforturi vizibile să se stăpînească. Se aud vorbele scuipate printre dinți de Yorik, cel cu clădăraia blondă :

— Rondier, paraşutistule, te-ai flecit de tot, viteazule. Apoi tare : Hei, Rabezavana ! Isprăveşte cu comicăriile astea. Care-i la rînd în abatorul tău murdar ? Ne ai la mînă. Sfîrşeşte pînă nu-mi ies din țîțîni !

„În spatele fiecărui cuvînt asudă rece frica şi laşitatea", îşi spune pilotul.

Rabezavana nu-l învredniceşte cu un răspuns. Un giulgiu de mătase roşie, aruncat nu se ştie de unde, cade pe umerii celui numit Cotoiul. Omul se face livid. Din amfiteatru se ridică un detunet de glasuri pline de satisfacție. Doi hovaşi îl apucă pe condamnat de umeri, aruncîndu-l pe treapta din fața altarului. Ciufu se cutremură, lipindu-şi umărul de umărul pilotului.

— Sinistru, comandante !

— Fii atent... Cînd mă vezi sărind, ține-te după mine.

Inginerul n-are timp nici să se mire, nici să răspundă. De după colțul din stînga al altarului îşi face apariția un bărbat aproape gol, pe pieptul căruia e zugrăvită cu ocru o lună plină. Trupul sculptural, uns cu uleiuri, străluceşte ca o statuie de abanos. Bărbatul poartă pe palme un kriss uriaş, învelit într-o bucată de mătase, identică celei din care este cusut giulgiul condamnatului. Cu paşi solemni, trece în fața lui Rabezavana, ridicînd krissul pînă la înălțimea frunții. Melopeea tărăgănată se frînge. Amfiteatrul se cufundă într-o linişte profundă. Se aude numai respirația gîfîită a prizonierilor, pîrîitul torțelor şi vaierul îndepărtat al cascadei. Un fir de vînt strecurat printre stînci culcă limbile de flăcări de pe altar. Cotoiul priveşte halucinat în gol. Cînd bărbatul dezveleşte krissul cu mişcări sacerdotale,

Ştefan Bogdan face un salt prelung, izbindu-l cu pumnul în tîmplă. Înainte ca Rabezavana să-şi vină în fire, pilotul — care smulsese arma celui doborît fără un scîncet — îi propteşte vîrful în beregată.

— Toată lumea în spatele altarului ! ordonă surd Ştefan Bogdan. Ciufu, prevenit, şi Yorik, cu reflexele bine puse la punct, ţîşnesc de sub nasul santinelelor încremenite, antrenînd restul prizonierilor. Cotoiul, înviat subit, îi face o figură de jiu-jitsu hovaşului din dreapta sa, aruncîndu-l peste cap. Cînd Rabezavana şi santinelele îşi vin în fire, prizonierii dispăruseră prin uşa scundă, săpată în piedestalul statuii. Cel din urmă, intră Ştefan Bogdan.

Pînă acum toate prevederile i se împliniseră. Reuşita sau înfrîngerea rămîn şi pe mai departe spînzurate de un fir de păr. Detunetul de răcnete care sfîşie noaptea îi încordează voinţa, încărcîndu-i nervii cu electricitate. Banda de traficanţi trebuie predată autorităţilor, ca să-şi dezvăluie toate articulaţiile şi ramificaţiile. Dar ei ?... Piatra care acoperă intrarea se roteşte în jurul unor ţîţîni de fier, bătute în stîncă. O torţă, înfiptă într-o crăpătură, luminează tremurat o încăpere semicirculară, din care se deschid mai multe galerii. Ştefan Bogdan, ajutat de Ciufu, împinge piatra, astupînd intrarea. Un lanţ grosolan şi masiv, fixat cu o pană tot din fier, serveşte de încuietoare. Îl prind la locul lui.

— Pe care dintre găurile astea de guzgan o apucăm ? întrebă gîtuit Yorik, smulgînd torţa din cră-

pătură şi indicînd pe rînd deschizăturile galeriilor.

— În nici un caz pe cea care duce în corpul statuii... Ne-am tăia singuri orice retragere. Să încercăm în jos. După cîte ştiu eu... Fără să-şi isprăvească vorba, Ştefan Bogdan ia torța, precipitîndu-se pe scările care se afundă în măruntaiele muntelui.

— Pas gimnastic, personajelor ! aude din urmă glasul tăios al lui Ciufu, şi se bucură că inginerul expediției s-a constituit într-un fel de escortă al acestui convoi pestriț şi dubios.

Scara pe care o alesese coboară aproape pe verticală. După cele dintîi trepte, pilotul îşi dă seama că se află în interiorul unei construcții vulcanice. Sărind treptele cîte trei odată, ajunge într-o nouă încăpere subterană, de data asta înscriind un cerc perfect. Ştefan Bogdan ridică torța. Flacăra tremurată linge mase compacte de lavă. Nici o galerie. Nici o spărtură. Nici măcar o fisură.

— Ne-am ars, comandante ! îi şopteşte Ciufu... Hai să ne-ntoarcem, pînă nu smulg hovaşii lanțul din țîțîni.

— Stai aici !... Adulmec totuşi aer proaspăt.

Se adună cu toții în centrul încăperii.

— Au să ne ucidă în torturi groaznice, bolboroseşte fostul sergent de paraşutişti...

— Nu cred, răspunde plimbîndu-se cu torța de jur împrejurul zidurilor... Aha.. La mine !

Flacăra pînă atunci calmă începe să oscileze vi-

olent. Pe feţele prizonierilor, chinuite de spaimă primitivă, se iveşte o rază de speranţă hulpavă. Cînd pilotul ridică torţa, descoperind o grotă săpată la înălţimea unui om, măruntaiele muntelui se umplu de rîs. Un rîs sec, tăios, ameninţător, amplificat în galerii, strivit de pereţi, reflectat şi comprimat în încăperile subterane, cu inflexiuni de nebunie şi supraomenesc, necruţător ca un sfîrşit.

Un platou golaş, cu versanţii abrupţi şi stîncoşi. La o sută de metri sub platou, nesfîrşitul pădurii virgine. Spre nord, dincolo de firul unei văi pe fundul căreia curge un torent, se vede silueta gigantică a muntelui Tsaratanana. La intervale scurte, matematice, luna ridicată spre zenit poleieşte elicea unui elicopter, desprins din întunericul văii. Aparatul se ridică pe verticală, depăşeşte înălţimea platoului, înregistrează semnalele luminoase ale unei lanterne, apoi aterizează ca o umbră, în ronrăitul domol al motorului. Unul după altul au ieşit din lungul văii şi au poleit elicele, aterizînd pe locul indicat de lanternă, trei aparate. Se taie motoarele. Se aud ordine date cu glas scăzut. Portierele se deschid şi se închid. Cîteva siluete se îndreaptă spre elicopterul aterizat în centrul platoului. Un bărbat atletic, cu automatul între genunchi, urmăreşte atent comunicările pe care i le face radiotelegrafistul. Pilotul elicopterului priveşte undeva pe cer. Elicopterul

adăposteşte cinci inşi ieşiţi parcă dintr-un film cu piraţi. Între ei un arab cu burnuz şi un negru îmbrăcat într-un fel de jiletcă albastră, cu nasturi de alamă, aşa cum poartă lift-boy-ii marilor hoteluri.

— Caroul 52 A ; C.

— Caroul 101 ; F ; Y ; repetă bărbatul atletic, căruia cineva îi spune în germană „Herr Hauptmann". Ia vezi, Rechinule, unde vine asta ?

— Circa 2 kilometri Nord de Peştera Reginei, căpitane.

— Ascultă, Rechinule... Nu crezi cumva că malgaşul ăla afurisit ne atrage în vreo cursă ?

— Aiurea ! Se răzbună pe Rabezavana... I-am dat înapoi nevasta. Aşteaptă de la tine carabina.

— Mda !... Unde dracu ne indică locul de aterizare ? După cîte ştiu eu, la nord de Peştera Reginei e numai creastă, prăpastie şi pădure virgină... *Also, mein Herr !* Vedem la faţa locului...

În dreptul portierei aşteaptă doi bărbaţi în scurte de piele. „Căpitanul" se pleacă în scaun, scoţîndu-şi capul afară.

— Ţineţi-vă după mine, ordonă el. Razia spre centru, după metoda ştiută. Nu cruţaţi pe nimeni. Rabezavana ăsta trebuie pus cu botul pe labe.

— Ce facem cu Yorik şi ai lui, căpitane ?

— Să fie sănătoşi, Karl ! La aparate !

Se simte apucat de braţ. Îşi trage capul în carlingă, bodogănind.

— Căpitane, recepţionez un mesaj străin...

„Pescăruşul albastru" S.O.S.... „Pescăruşul albastru" S.O.S. *Per bacco !* A-ntrerupt emisia.

„Căpitanul" se scarpină la ceafă, plimbîndu-şi unghia de la carourile înconjurate cu creion roşu, pînă la pata albastră care fixează lacul Reginei.

— Rabezavana a comis o greşeală de tact, mormăie el înciudat, care o să ne aducă pe cap toate forţele republicii. Dă-i drumul, Albert, şi repede !

După cîteva rateuri, motorul elicopterului începe să duduie înfundat. Celelalte două aparate îşi pornesc motoarele. Platoul se umple de vuiet.

Cîteva precizări :

— Autorităţile militare ale Republicii Malgaşe nu deţin informaţii precise şi ample asupra naturii, scopurilor, mijloacelor şi intenţiilor echipajelor de pe elicoptere, lansate de vasul „Jamaica", staţionat într-un golf adînc, discret şi adăpostit la sud de Maintirano.

— Cunoscută de către organele Poliţiei Internaţionale, „Jamaica" navighează sub pavilion panamez. Este suspectată de trafic de stupefiante, radio reclamă ilegală, făcută în favoarea unor firme dubioase, transport clandestin de arme şi condamnaţi politici sau de drept comun.

— În echipajul elicopterelor semnalate mai sus, ca şi în echipa de comandă a vasului, există ofiţeri de paraşutişti ai unor state europene, care, din anu-

mite motive, după cel de al doilea război mondial, războiul din Indochina şi cel din Algeria, au preferat această soluție.

— Echipajele sînt fracționate pe nişte grupe de „Comandos", în alcătuirea cărora, pe lîngă cîțiva rataţi şi diverşi escroci, intră ca „mînă tare", cam doi de grupă, criminali evadați din coloniile penitenciare ale Marii Britanii, Franței şi Spaniei.

— Expediția Ştiințifică „Pescăruşul albastru" nu posedă nici o zecime din informațiile pe care le au despre „Jamaica" susnumitele autorități.

Urmarea acestei lipse de informaţii va crea cîteva echivocuri, dintre care, unele, în sfera fatalului.

— Pînă la răsăritul lunei din noaptea indicată, nu se precizaseră intențiile grupului de elicoptere şi nici misiunea lor ilegală.

Emil Voicu apucă mîna Stelei, întrerupîndu-i emisia.

— Nu ! Sub nici un motiv, nu !

— Cum ? O să-i lăsăm în ghearele fanaticilor ? De dragul cui ?

Furia îi înzeceşte frumusețea şi feminitatea.

Emil Voicu apasă pe butonul contactului, scoțînd aparatul de radio din circuit. Stela se lasă în scaun, frîntă.

— Stela dragă, dă-mi cuvîntul tău că n-ai să întreprinzi nimic pînă mîine la amiază. Că n-ai să

chemi în ajutor autoritățile. Gîndeşte-te, Stela, la misiunea noastră, ca la un mesaj al păcii ! Un mesaj al omeniei... Al chemării oamenilor de toate culorile spre conştiința lor umană. Nu ne e îngăduit să vărsăm sînge. Nu ne e îngăduită forța. Stela, dragă Stela ! Să fim noi mesagerii marilor idei de umanitate şi fraternitate.

Stela îşi ridică fruntea, privindu-l uimită.

— Sînt cuvinte mari, pline de conținut, pe care le-am demonetizat, le-am golit de esență, strigîndu-le la toate colțurile. Uite, aici, în insula asta îndepărtată, să le redăm valoarea prin ceea ce făptuim. Totdeauna ai fost o entuziastă, Stela !

— Iartă-mă !

— Tu rămîi la hidro, pînă mîine la prînz. Dacă nu-ți dăm nici unul semne de viață, atunci...

Ridică din umeri :

— Întîmplarea, cîteodată stupidă, poate să ne curme drumul. Unul, din patru, tot va ajunge să ducă în țară rezultatele cercetărilor. Asta e esențialul. Restul n-are decît o importanță momentană. Acum încearcă să ajungi cumva pînă la malul nordic. Nu ştiu unde ar fi mai bine să staționezi, peste noapte.

Îşi aruncă privirea pe cadranul ceasului de bord.

— De altfel, nu mai sînt decît patru ore de-ntuneric.

— Nu-mi purta de grijă !... Mă întorc aici. Să stabilim un cod de semnale. Ia-ți pistolul de rachete.

Una cu trei stele roşii : pericol şi mînă liberă. Albă cu trei stele : totul în regulă...

Stela se aşează la postul de pilotaj, cu senzaţia unei responsabilităţi totale.

Emil Voicu aprinde proiectorul. Dezleagă parîma, sărind caraghios şi asimetric pe bord. Stela porneşte motoarele. Mîinile crispate pe coarnele manşei îi transpiră abundent. „Pescăruşul albastru" răspunde ascultător şi sensibil la comenzi. Malul insulei se îndepărtează cu repeziciune. Proiectorul taie o pîrtie de argint în vagul nopţii ecuatoriale.

Fostul sergent de paraşutişti Rondier, unul din cei „cu greutăţi" după puch-ul din Alger, ascultă ecourile stîrnite în galeriile muntelui, cu faţa crispată şi ochii holbaţi.

— Nici o scăpare ! bîlbîie. Buzele îi sînt vinete. Sudoarea galbenă şi abundentă îi acoperă fruntea. Au înviat morţii de la Vohemar, domnule căpitan... Ah !... Uitaţi-i... Vin !... Şi i-am împuşcat numai în ceafă, aşa cum aţi ordonat. Numai în ceafă, Dumnezeule ! Au să-mi vadă sîngele de pe mîini... Ascundeţi-mă, domnule căpitan. Vă implor, ascundeţi-mă !

Vorbeşte cu convingere, privind undeva în gol. Deodată se chirceşte, ridicîndu-şi mîinile cu degetele crispate, pînă aproape de ochi.

— Sînge !

— Cotoiule ! Ridică-l şi împinge-l în galerie... Totdeauna am spus că e o cîrpă. Maltezule, ține umerii, să pot ajunge sus.

Yorik se caţără pe urmele lui Ştefan Bogdan.

Tunelul urmat de pilot ține cîtăva vreme orizontala. În stînga şi dreapta se deschid firide înguste ca nişte carcere. Izbeşte cu piciorul ceva metalic care se rostogoleşte zăngănind. Îngenunche.

— Ce-i, comandante ? întreabă Ciufu.

— O armă.

— Dă-o-ncoace ! Grozav ce-i simt lipsa. Pe onoarea mea !

Ştefan Bogdan ridică o puşcă plină de mucegai şi rugină. Baioneta, frîntă la mijloc, răstoarnă cîteva oase mucede. Pilotul vîră torța în firida din dreapta, plină cu schelete omeneşti, lanțuri, paftale de centură şi catarămi de raniță.

— Vreo piedică nouă ? se aude din spate glasul lui Yorik.

— Cei din al patrulea, bîlbîie Rondier. Doamne, Dumnezeule, aici dispăruseră...

Cineva trage o înjurătură cumplită.

— Rabezavana se dovedeşte tradiționalist, spune maltezul... Am să-i scot măruntaiele, dacă scăpăm de aici.

Ştefan Bogdan îi trece puşca lui Ciufu. Oricum, este o armă. După o cotitură, galeria se sfîrşeşte brusc în gura pătrată a unui puț. Ştefan Bogdan îngenunche din nou, luminînd interiorul puțului.

Aşa după cum bănuia, pereţii opuşi sînt ciopliţi din loc în loc, şi cu puţină îndemînare se poate coborî. Fără să ezite, ia făclia în dinţi, trecîndu-şi picioarele peste marginile scobiturii.

Coborîrea se face fără nici un incident. Ajung într-o grotă uriaşă, în care paşii se multiplică la infinit. Lumina torţei abia descifrează cîţiva metri pătraţi de lavă stratificată în valuri. Sus, la o înălţime pe care n-o pot aprecia, tavanul grotei se adună într-un horn vulcanic, al cărui crater poartă o vagă dîră de lumină lunară. Acolo licăresc îndepărtat cîteva stele. După cîţiva paşi, Ştefan Bogdan îşi dă seama că se află pe o terasă destul de îngustă, că dincolo de terasă e prăpastia şi că fundul prăpastiei e acoperit cu apă.

— Toată lumea se adună aici ! Nu mişcă nimeni pînă nu cercetez locul, şopteşte.

— Toată lumea... Aici... Cercetez... Se adună... hăuleşte grota, zvîrlind cuvintele dintr-un perete în altul, încurcîndu-le, amplificîndu-le, răstălmăcindu-le, înţesîndu-le cu o forţă sonoră de neimaginat.

Cu toate că întîlnise o grotă asemănătoare în Munţii Lunii, Ştefan Bogdan se-nfioră. Feţele descompuse ale prizonierilor, bărboase şi supte, trădează pentru întîia oară o mare încordare interioară. Ciufu, în schimb, îşi vîră nasul în cronometrul brăţară, cronometrînd durata ecoului.

— Nemaipomenit... Ce acustică...

— Ce acustică... stică... ăăă... pomenit... răspunde grota.

Apoi interiorul se umple iarăşi de rîsul care-i urmăreşte ca un blestem. Infinit mai puternic, infinit mai ironic şi mai sălbatic. Un rîs izvorît deopotrivă din fundul prăpastiei, din pereți, din bruma de cer care se întrezăreşte deasupra capului lor. Rîd mineral straturile ancestrale de lavă, rîd sonor legile acusticii, rîde găunos timpul, rîde ecoul. Deodată, din zeci de galerii neştiute şi nebănuite, apar şiruri de oameni purtînd torțe şi arme. Nimeni nu le-ar fi bănuit existența, dincolo de întuneric. Grota se taie în felii fîlfîinde de lumină. Atunci fugarii pot să vadă de jur împrejur, o terasă lată de cîțiva metri. La mijloc, prăpastia. Dincolo, Rabezavana, înconjurat de oameni în alb. La un semn, oamenii în alb îşi zvîrlu torțele în prăpastie. Mici sîmburi de lumină, comete microscopice cufundîndu-se în adînc. Adîncul pardosit cu lespedea umedă a unui lac subteran. Şi malurile lacului înțesate cu crocodili miniaturali, treziți de zgomot şi de lumină, frecîndu-şi solzii şi mişcîndu-se încet.

— Dar sînt morți ! Sînt morți pentru totdeauna ! răcneşte neomeneşte fostul sergent Rondier, smulgîndu-se din mîinile Cotoiului. Morți !... Eu i-am împuşcat, în ceafă...

Înainte de a-l putea opri cineva, îşi face vînt în prăpastie. Grota se umple de răcnetul lui prelung. Plescăitul corpului izbind apa se adaugă ecoului, şi

mai tîrziu solzii crocodililor frecîndu-se unii de alții, în învălmășeala primitivă a foamei.

„Pescăruşul albastru" trage uşor la țărmul nordic al lacului. Emil Voicu sare pe stînci, căutîndu-şi echilibrul. În deschizătura carlingei, Stela, cu trupul pe jumătate scos afară, îi face un semn de îmbărbătare. După o clipă, motoarele îşi îndeasă huruitul, şi hidroul, cu aripile poleite de lună, încrețeşte fața lacului, virînd elegant spre insulele care-l adăpostiseră pînă atunci.

Singur. La drum, Emil Voicu ! Dar unde, la drum ? Există o beție a folositorului. Emil Voicu se ştie folositor. Emil Voicu trăieşte beția dăruirii. Vrea să se dăruiască. Nimic incert. Nimic nebulos.

O scurtă investigație, la razele puternice ale bateriei. De undeva, din munte, chiar din măruntaiele muntelui, peste zgomotul cascadei şi motoarelor hidroului, distinge o melodie stranie. Face cîțiva paşi pînă sub masivul granitic. Un braț mort al lacului pătrunde în stîncă, printr-o hrubă acoperită de vegetație luxuriantă. Zgomote. Plescăituri. Se ascunde în spatele unui bolovan. Lianele care acoperă hruba se mişcă violent. Oroare. Iese la suprafață un crocodil imens, ducînd în gură piciorul însîngerat al unui om alb. După o clipă ies alți crocodili, căutînd să-i smulgă prada. Se încinge o luptă neîndemînatică, cu pîndiri şi mişcări nebănuit de

repezi. Emil Voicu îşi şterge fruntea cu mîneca. Se strecoară din dosul bolovanului, plimbîndu-şi fascicolul de lumină pe liziera întunecată a subarboretului grămădit la poalele muntelui. O spărtură. Intră. O potecă. Începe să urce. Serpentina. Liane. Tufişuri. Urcă. E ud. Urcă mereu. De cînd ? Miros ameţitor de vanilie şi orhidee. Adieri dulci de balsamodendroni şi cu deosebire de mirt înflorit. Pădurea respiră în noapte prin toţi porii. Umezeala stăruie sub bolţile vegetale, aproape de condensare. Pădurea Madagascarului, aici, sub musonul indian, are virulenţa celei africane. Păstrează imaginea ei aeriană. Nesfîrşită. Imensă. În Madagascar nu trăiesc *ungulate*[1], în afara lui *Potamochoerus larvatus,* un porc de apă local, neîndestulător să ţină pe seama lui carnivorele mari. În Madagascar n-are să se teamă de fiare, în afara şarpelui boa, şi, vede bine... a crocodililor. Piciorul omenesc însîngerat, cu carnea sfîrtecată, îl obsedează... Al cui o fi ? Nu-ndrăzneşte să se gîndească la echipaj. Urcă mereu, rostogolind pietre, fără nici o precauţie... Stop ! În mijlocul potecii năpădită de vegetaţie se opreşte un *tanrec*[2] obişnuit, *Centetes ecaudatus.* Iată-l pe cel mai mare dintre insectivorele cunoscute. Cu botul lung, semănînd leit cu un arici, tanrecul priveşte mirat la lumina care-l paralizează. L-ar re-

---

[1] — animale cu unghii în formă de copită.
[2] — mamifer carnivor din Madagascar.

colta pentru colecție. Centetidele sînt printre cele mai primitive mamifere placentare ale contemporaneității.

Un foşnet în lianele împletite peste potecă, un trup negru-roşcat de pisică, prevăzut cu o coadă în dungi transversale, descriind un salt sub razele bateriei, chițăitul gîtuit al bietului tanrec — şi poteca e din nou liberă. Vari, *Lemur Varius*[1] din familia lemuridelor[2] aparținînd prosimienilor, endemici pentru insulă... La dracu. N-are vreme de ştiințe naturale. Se aude bolboroseala din ce în ce mai accentuată a unui şuvoi. Totuşi, poteca continuă să urce. Panta se accentuează. Merge pe o creastă prăbuşită vertical în stînga, uşor ondulată în dreapta. Vegetație de platou, prin care răzbate luna. O secțiune tronconică, pe buza căreia se sfîrşeşte poteca. Dincolo, cu cîțiva zeci de paşi mai jos, o terasă acoperită cu semănături. Secțiunea largă de cinci-şase metri n-are nici un fel de pod. Stinge lumina şi se ascunde în tufişurile care năpădesc creasta. La capătul semănăturilor se ivesc patru siluete. Se apropie. Ajung la marginea cealaltă a prăpastiei. Dezleagă o frînghie groasă, pe care el a crezut-o o liană crescută anarhic. Unul dintre ei se agață de ea şi-şi dă drumul în gol. Execută un arc de

---

[1] — o specie de mamifere asemănătoare maimuțelor, cu blana alb-negru.

[2] — subordin al mamiferelor, asemănătoare cu maimuțele.

cerc cu bucla scurtă, apoi aterizează uşor, la cîțiva paşi de locul unde s-a ascuns. Zvîrle frînghia înapoi, şi operația se repetă pînă cînd tot grupul trece dincoace. Oamenii vorbesc cu glas scăzut, într-o limbă guturală. Sînt pe jumătate goi. Desfac tufişurile în partea opusă celei din care veniseră şi se pierd în pădure. Naturalistul răsuflă uşurat. Frînghia rămăsese aici, legată de trunchiul unui arbust. Îi trebuiesc cîteva clipe s-o dezlege. Se agață cu toată puterea, dîndu-şi drumul în gol. Pendulul simplu închipuit, de frînghie, cu unul din capete legat zdravăn în crengile unui tamarisc uriaş, îl izbeşte cu genunchii de marginea terasei opuse. Nu calculase bine înălțimea. Cu toată durerea îşi dă drumul, înfigîndu-şi unghiile în crețurile lespezilor de lavă.

Prizonierii sînt din nou în fața reginei de piatră. De data asta, legați fedeleş şi priponiți de belciugele înfipte în stîncă. Ştefan Bogdan, legat la picioarele altarului. Cîteva santinele hovaşi, înarmate cu automate, se aşează turceşte prin preajmă. Închinătorii lui Ranavalo se strîng la sfat, în amfiteatru. Luna trece spre asfințit. Lîngă Rabezavana îşi face apariția un bătrîn cocîrjat, cu părul alb, crescut în plete. Cîțiva hovaşi se agită în jurul conducătorului, amenințînd prizonierii cu pumnii.

— Se ciorovăiesc cu marele preot, spune Yorik. Rabezavana vrea să ne sacrifice, marele preot îl

sfătuieşte să aştepte pînă mîine noapte. Am mai văzut figura, acum două nopți. Luna a trecut pe deasupra reginei, şi jertfa nu va mai fi primită.

Iarăşi constată Ştefan Bogdan apatia aproape tembelă a traficanților. Aşteaptă cu interes, dincolo de dramatismul clipei, un semn care să-i umanizeze. O amintire care să le dea alt conținut, decît vulgaritatea şi stupidul. Nimic. Impasibilitate şi înjurături ucise între dinți. Îi atrage atenția Ciufu. Îl inundă un sentiment cald, copleşitor. Inginerul lucrează ceva, cu discreție maximă...

„În buzunarul 3 bis, îşi spune Ciufu, am încă lama de bomfaier".

Pentru că santinelele par foarte interesate în ceea ce se discută cu atîta risipă de gesturi în amfiteatru, el are să se ostenească în această experiență unică : ce poate face o lamă de bomfaier contra unor liane de Madagascar ?

Nu poate mişca mîinile, decît cîțiva centimetri lateral şi alți cîțiva centimetri pe verticală. E prea puțin. Încearcă să se atîrne în legături. Mda ! Se adaugă alți cîțiva centimetri de joc pe verticală. Încet, abia perceptibil, ajunge cu vîrful degetelor la clapa buzunarului 3 bis, cusută pe şoldul stîng. În clipa cînd simte lama sub degete, două femei năvălesc în amfiteatru, prăbuşindu-se la picioarele lui Rabezavana. Vorbesc amîndouă deodată, arătînd spre acelaşi punct, undeva la picioarele zidului de stîncă. Rabezavana le ascultă puțină vreme, apoi,

aruncîndu-şi poalele mantiei peste umăr, coboară treptele, dispărînd prin una din galerii. Mulțimea se împrăştie ca suflată de vînt.

— Nu ştiu ce dracu spuneau sclavele lui Rabezavana, mormăie Yorik. Haide, Cotoiule ! Te-ai pleoştit de tot. Viața e pretutindeni grea. În „Iadul verde" nu era mai bine ca aici. Cel puțin pe „Jamaica" am văzut jumătate din lume, lucru care, dacă mă gîndesc bine, nu l-ai fi putut face ca inginer. Ei ! Atenție, savanților ! Ne vizitează marele preot.

După ce-şi revine, Emil Voicu străbate semănăturile identificînd orezul de munte madagascarian, varietate care se ridică pînă la altitudinea platourilor alpine şi n-are nevoie decît de apa ploilor. De acolo intră între nişte țarcuri, în care sînt închise cîteva zeci de oi şi capre. Tablou familiar şi mirosuri caracteristice satelor româneşti de munte. În pieptul de lavă al platoului se deschid, unele lîngă altele, o sumedenie de grote. În fața unora din ele ard, mocnit şi fumegat, cîteva focuri.

Oile îl simt şi încep să se mişte neliniştite. De undeva, de aproape, se aud hohote înăbuşite de plîns, susținute de melopeea jalnică a unui fel de bocet. Sînt glasuri de femei. Apoi, un strigăt neomenesc, de om înjunghiat. Nu poate veni decît din grota acoperită cu cîteva piei de capră, scobită în spatele ultimului țarc. Ridică cu mîna, tremurînd,

pieile de capră. O hrubă plină de fum. Pe pereții zgrunțuroşi, cîteva blăni de oaie. Două torțe înfipte în nişte brațe de fier. Pe un culcuş de rafie se zvîrcoleşte, aproape goală, o femeie tînără. Are ochii ieşiți din orbite şi fața cu trăsăturile descompuse, lac de sudoare. La căpătîiul din blăni, se schimonoseşte o băbătie hidoasă, îmbrăcată într-un costum ritual. În jurul gîtului, băbătia poartă un colan alcătuit din capete de iguane. Un vas de aramă, aşezat pe vatra de bolovani, scoale aburi iuți şi înăbuşitori. La picioarele suferindei se tînguie sufocant cîteva femei. Bogăția interiorului se manifestă ostentativ, prin numărul mare al blănilor de oaie. Acolo, în fund, naturalistul întrezăreşte un mic altar, străjuit de patru amfore. Chirăitul speriat al vrăjitoarei întrerupe melopeea celor de față. Emil Voicu intră în grotă, făcîndu-şi loc lîngă aşternutul de rafie. Tînăra nu poate naşte. Nu trebuie să fii medic, ca să vezi asta. Îl priveşte halucinată, ca pe-o vedenie înspăimîntătoare. Printr-un efort supraomenesc, mama se trage, dîrdîind, lîngă zidul de piatră, apărîndu-şi pîntecul. Băbătia pune mîna pe o țepuşe de lemn. Celelalte femei se înarmează cu tot felul de unelte casnice. Emil Voicu îşi scoate ochelarii, şi-i şterge tacticos, apoi îngenunche lîngă suferindă, vorbindu-i blînd în româneşte, în vreme ce-i aranjează cu dibăcie blănile de la căpătîi :

— Nu te teme, draga mea ! Nimeni n-o să-ți facă nimic. O s-o chemăm pe Stela, şi totul se va aranja

cum e mai bine... „E cazul să compui nişte semne hieratice, amice, altfel vrăjitoarea te priponeşte cu ţăpoaia”.

Descrie cu mîinile volute complicate deasupra pîntecului umflat peste măsură, apoi ţese bolnava cu arabescuri din tălpi pînă în creştet. Se gîndeşte că numai o poezie ar completa armistiţiul. Fir-ar să fie, că niciodată n-a învăţat versurile pe de rost ! Cu tot regretul, nu poate fi paşnic pînă la capăt. Cum vrăjitoarea nu ştie ce să facă, zgîindu-se cu ochi mici şi veninoşi din dosul unor pleoape scurte, fără gene, naturalistul se ridică brusc, îi smulge ţăpoiul din mîini şi începe s-o croiască peste şale. Chirăind înspăimîntată, băbătia o rupe la fugă, fluturîndu-şi zdrenţele. Celelalte femei îi ţin urmele, în afara unei nubile, parcă sculptată, care i se prăbuşeşte la picioare, îmbrăţişîndu-i-le, cu ochii în lacrimi. Emil Voicu o ridică cu blîndeţe, făcîndu-i semn să dea în lături pieile de capră de la intrare şi să scoată vasul cu buruieni. De afară se aud glasuri din ce în ce mai multe şi mai întărîtate. Printre cele muiereşti, se amestecă cîteva, guturale, de bărbaţi. Aerul curat al nopţii se tîrăşte în vizuină, înfiorînd aşternutul de rafie şi flăcările mocnite ale focului. Găseşte un ulcior cu apă. Îşi înmoaie batista. O petrece peste fruntea asudată a mamei. Deodată, glasurile de afară amuţesc.

În scobitura intrării se înrămează trupul uriaş al unui bărbat.

— Haide, prietene !... Apropie-te ! spune Emil Voicu, de data asta în franțuzește... După cîte se pare, eşti soțul... Pînă una, alta, ia pistolul ăsta cu rachete trimite pe cineva să tragă de pe una din stîncile care domină lacul. Doi oameni iuți de picior să coboare jos şi să ducă biletul doctoriței de la hidro... Dă-te la o parte, că nu văd. Treci dincolo... N-ai zărit cumva pe aici, prin preajmă, doi savanți români veniți într-o misiune ştiințifică ?... Mi-e teamă că s-au rătăcit... Uite, biletul e gata. L-am scris în franțuzește, să-l poți citi tu, sau altcineva care cunoaşte limba.

Se apropie de el, şoptindu-i la ureche :

— Dacă nu intervenim, pînă-n două ceasuri moare !

Umerii lui Rabezavana se strîng convulsiv. Îl priveşte aiurit, ia biletul şi pistolul, iese afară şi împarte cîteva ordine, apoi se întoarce, lăsînd perdelele din piei peste intrare. Îngenunche, frînt, lîngă femeie, şi-i mîngîie cu duioşie tîmplele umede. Femeia încearcă să-i zîmbească. Rabezavana îşi întoarce privirea spre Emil Voicu.

— Să nu mă-nşeli, că te ard de viu !

— Isprăveşte cu felul acesta neghiob de a pune problema !... Cine eşti ?

— Deocamdată, Rabezavana ! Căpetenia hovaşilor din Antankara, răspunde uriaşul intrigat.

— Asta nu te scuteşte de politețea elementară... Sssst ! Ce se aude ?

Soția lui Rabezavana începe să se tînguie din nou. Uşor, ca un plîns înăbuşit, mai apoi cu sughițuri, cu scrîşnete şi vaiete de durere.

— Săraca !... Ai trimis oamenii ?

Rabezavana face un salt pînă afară. Un soldat, cățărat pe una din stînci, tocmai trăgea racheta cu trei stele albe. În fața grotelor, tribul lui Ranavalo aşteaptă chircit pe vine. Spre nord, dincolo de amfiteatru, se ridică din profunzimea întunecată a văii cel dintîi elicopter pirat. Rabezavana îl priveşte întunecat. Îşi smuceşte cuțitul de la brîu şi se-ntoarce în hrubă, cu un răcnet de fiară înjunghiată.

Lama de bomfaier se dovedeşte superioară lianelor de Madagascar. Cu grijă infinită, scoțînd-o din buzunarul de cîțiva centimetri numai, Ciufu taie legăturile care îi imobilizează mîinile. Ca s-o tragă în întregime afară şi să opereze dibaci asupra restului legăturilor este un simplu exercițiu de virtuozitate. Santinelele se strînseseră la picioarele lui Ştefan Bogdan şi discutau însufleţite. Uriaşul Yorik pare că doarme de-a-npicioarelea. Istovit, Cotoiul, legat în apropierea lui, îşi plecase capul în piept. Ceilalți traficanți povestesc ceva cu glas scăzut. Amfiteatrul, intrat sub nivelul lunii, se umple de umbre. Razele piezişe ale astrului pudrează cu aur vechi obrazul zîmbitor al statuii. Liber, Ciufu se străduie să nu scape capetele tăiate ale lianelor. Ca să evadeze

singur n-are nici un haz. Pe Ştefan Bogdan trebuie neapărat şi imediat să-l elibereze. Pe ceilalţi ? !...

Îşi întrerupe gîndurile, holbîndu-se uimit la elicopterul care, după ce trece creasta amfiteatrului, coboară pe verticală, în incinta de lavă, măturînd pereţii cu fascicolul puternic al unui reflector. Duduitul discret al motorului, redus aproape la *ralanti* [1], flăcăruile albăstrii de la eşapamente, apoi rafalele scurte de pistoale automate, trase prin vizetele speciale, rup cadenţa monotonă a nopţii. Înainte ca santinelele să-şi revină din uimire, Ciufu îşi leapădă legăturile şi, din cîţiva paşi, este lîngă Ştefan Bogdan.

— Iată, comandante, că sînt bune la ceva şi buzunarele suplimentare, gîfîie el, lucrînd concentrat cu lama de bomfaier.

— Hela, camarazi !... Aici !... La mine, camarazi !

— La noi, fraţilor !

Traficanţii, înviaţi subit, strigă cu toţii, imitîndu-l pe Yorik.

Elicopterul atinge fundul amfiteatrului. Una din santinelele hovaşe se prăbuşeşte sub focul tras din aparat. Acum proiectorul rămîne fixat asupra prizonierilor. Ceilalţi hovaşi răspund cu o rafală trasă la întîmplare, apoi se năpustesc spre Ştefan Bogdan. Ciufu isprăvise de tăiat legăturile. Înainte ca hovaşii să urce pe platforma altarului, le sare în faţă,

[1] — foarte încet ; maximum de încetineală.

croindu-i cu pumnii :

— Allez !... Allez, diavolilor ! că pun ăştia mîna pe voi şi vă fac ferfeniță, fără să mai aştepte luna plină...

Se părea că insularii cunosc limba română, pentru că se lasă păgubaşi, rupînd-o la fugă în spatele statuii. Tot atunci debarcă rapid întîia grupă de traficanți. Pe deasupra amfiteatrului trec alte două elicoptere. Unul din ele coboară pînă aproape de creasta sudică, lăsînd o scară de frînghie.

— Hei, barosanilor ! strigă Yorik. Priviți cum execută cei de pe „Jamaica" o elicodebarcare !

Îi răspunde un glonț tras din dosul statuii. Cel dintîi traficant care-şi dăduse drumul pe scară bate aerul cu mîinile şi, frîngîndu-se pe spate, descrie o curbă prin aer, prăbuşindu-se în amfiteatru.

— Blestem !... Hei, voi de-acolo ! Aici Yorik, irlandezul. Foc, gentlemani ! Foc asupra statuii !

Grupa debarcată se trînteşte la pămînt, înaintînd în salturi scurte, sub protecția rafalelor trase din elicopterul aterizat. Gloanțele încep să ricoşeze, bîzîind pe deasupra prizonierilor. Rafalele se întețesc. Grupa de traficanți intră în unghiul mort de tragere pentru cei ascunşi în preajma statuii. Se ridică în picioare, luînd cu asalt treptele superioare ale amfiteatrului, după toate regulile unei instrucții militare severe. Doi traficanți se răzlețesc, tăind înfrigurați legăturile camarazilor.

Stela aduce hidroul între cele două insule. Băgă de seamă că aici apa leneveşte, aşa că nu ancorează. Îşi ține pistolul la îndemînă.

De zeci de ori vrea să dea drumul aparatului de radio şi să cheme în ajutor autoritățile. De zeci de ori se opreşte, mustrîndu-se. Orice intervenție brutală ar fi putut aduce ireparabilul. Mîngîie plăcile de aluminiu cu un gest inconştient de duioşie. Luna, trecută spre asfințit, aruncă umbra hidroului pînă-n malul răsăritean al insulei. Vuietul cascadei se asimilează peisajului. Nu-i este frică, nu simte singurătatea, nu-i este nicicum. Viața, sunetele, imaginile rămîn undeva în afara ei. Dispariția lui Ştefan Bogdan şi posibilitatea de a fi murit pe un altar de sacrificiu, sau tîrît în cascadă, înseamnă totul acum. Minutele, ceasurile se scurg într-o apăsare de plumb.

Cînd vede racheta cu trei stele albe desfăşurîndu-şi trena deasupra lacului, nu-i vine să creadă. Sînt deci acolo ! Trăiesc !... Îşi dă drumul în carlingă, apăsînd tremurat pe butonul demarorului. Trage aproape de malul nordic, rămînînd, prudentă, la cîțiva zeci de metri în larg.

Cînd Rabezavana se repede urlînd în grotă, amenințîndu-l cu cuțitul, Emil Voicu îl croieşte cu țepoaia peste mînă. Uriaşul scapă arma. Naturalistul îi propteşte pistolul în piept.

— Uite ce-i, amice, îi spune calm... Dacă ții la viața ta şi a tribului, şterge-o pînă cînd mai ai vreme. De ea avem noi grijă. Îți dau cuvîntul meu de onoare.

Nobilul hovaş îl fixează cu o privire sălbatică. Şovăie o clipă. Dă să se repeadă la bolnavă, dar naturalistul îi taie calea. Atunci răsună înăbuşit rafale repezi de arme automate. Scoțînd un muget deznădăjduit, Rabezavana se-ntoarce, strecurîndu-se afară. Emil Voicu îl urmează. Grotele din preajmă se-nsuflețesc. Femeile, ținîndu-şi copiii treziți din somn în brațe, se-ndreaptă grăbite spre una din galeriile care pătrund în munte, sub privegherea cîtorva bărbați. Totul se petrece în cea mai mare linişte. Plînsul sugacilor este înăbuşit cu palma. Pe crestele împrejmuitoare urcă, furişîndu-se, grupe de malgaşi pe jumătate goi, conduse de cîte-un hovaş înarmat cu arme moderne. Oile şi caprele sînt transformate la repezeală în animale de povară, azvîrlindu-li-se în spinare desagi împletiți din fibră şi rafie. Bătute zdravăn cu nişte prăjini lungi, sînt îndrumate spre versantul nordic. Tribul migrează în plină noapte, trădat de behăitul oilor şi al caprelor. Rabezavana, cu mantia roşie fluturîndu-i pe umeri, se cațără pe creasta care duce spre amfiteatru. Rafalele încep să se-ndesească. Umbra zidurilor de lavă ascunde mişcarea celor ce se retrag, şi Emil Voicu speră ca tribul să se mistuie în adîncurile muntelui, înainte de apariția invadatorilor necunoscuți. Iată un elicopter. Planează în

lungul versantului. Îl mătură cu gloanțe. Malgaşii, seceraţi unul după altul, se rostogolesc, zdrobindu-şi oasele de stînci. Cei din elicopter aprind reflectorul, plimbîndu-l pe fundul platoului. De data asta, rafalele mătură coloana de refugiaţi. Vine şi al doilea aparat, rămînînd la nivelul crestelor, în vreme ce primul sosit se lasă în jos, împroşcînd cu foc coloana şi intrările grotelor. În cîteva minute locul se acoperă de cadavre. Emil Voicu priveşte prostit. Ochiul de ciclop nesătul al reflectorului îl fixează, orbindu-l. Instinctiv, se trînteşte la pămînt, cu o frîntură de secundă înainte ca rafala să ciuruie pieile de capră spînzurate deasupra intrării.

...Cînd deschide capota, Stela aude împuşcăturile, ecoul împuşcăturilor, şi aici, aproape, zgomotul caracteristic unui înotător. Aprinde proiectorul. În fîşia de lumină apare capul unui bărbat. Ridică o mînă în care distinge vag hîrtia unui bilet. Înotătorul atinge coca hidroului. Cu un salt agil, urcă la bord. La brîul de rafie poartă un kriss uriaş. Atletic, face o reverenţă demnă, şi aşa, şiroind de apă, îşi încrucişează braţele la piept, spunînd grav, într-o franceză aproximativă :

— Morombe bun om... Morombe bun om. Tu, Ranavalo... Arată cu degetul părul doctoriţei. Revine la poziţia marţială.

Stela citeşte înfrigurată biletul naturalistului. O

clipă de echivoc. Cui lasă „Pescăruşul albastru" ? ! De hidrou se leagă sensul unic al misiunii lor. Dincolo, în noaptea sfîşiată de împuşcături, o femeie străină şi indiferentă trage să moară din pricina unei naşteri nefericite.

Şi echipajul ?

Se hotărăşte. Coboară la postul de pilotaj. Îi face semn lui Morombe să se țină de marginea carlingii. Trage hidroul la țărm. Ia trusa, închide capota, şi cînd stinge reflectorul distinge în întunericul păstos doar dantura optimistă a bărbatului acesta pe jumătate sălbatic, care, fără o vorbă, amarează hidroul, în timp ce din desişul pe care-l simte aproape îşi fac apariția alți doi băştinaşi care murmură aceleaşi cuvinte în franțuzeşte :

— *Bonne homme ! Bonne homme !*

Înțelege că Morombe le spune să rămînă de veghe, şi se avîntă, plină de incertitudini, pe poteca şerpuită, în necunoscut.

Pentru Ştefan Bogdan toate raporturile cu realitatea se răstoarnă o dată cu cea dintîi rafală trasă din elicopterul pirat. Toate aceste aparate moderne, mînuite de traficanți, îi sînt odioase. În loc să-l bucure libertatea dobîndită brusc şi neaşteptat, îl apasă greu crima stupidă care se-nmulțeşte sub ochii lui.

— Ce hotărîm, comandante, spune Ciufu...

Aştia !...

— Indisponibil, răspunde.

— Am înțeles.

— La treabă.

Aici şi acum nu se poate construi un plan. Întocmai ca la Port Said şi-n Marea Roşie, întocmai ca-n Seişe, neprevăzutul se intercalează brutal între misiunea lor şi lumea aceasta turmentată de contradicții, terorizată de jaf, arbitrară, la dispoziția forței organizate ilegal. Planul se va naşte acționînd. Esențial este să-i fixeze aici pe aceşti traficanți criminali, şi între două rele să izoleze răul cel mai virulent.

În penumbra zidurilor de lavă, elicopterele par animale preistorice, sîngeroase.

Se aud comenzi la picioarele stîncilor. Din cîteva salturi, urmat de Ciufu, atinge umbra densă a teraselor suprapuse. De aici, prelins pe lîngă stînci, se apropie pînă sub fuselajul celui dintîi elicopter. Recunoaşte, cu strîngere de inimă, un aparat de cea mai recentă fabricație, de tipul elicopterului „polivalent", „Alouette III", cel care a stabilit două recorduri mondiale cu aterizare pe Mont Blanc şi celebra aterizare pe vîrful Deo Tibaa din Himalaia, performanță cunoscută în toate aviațiile lumii.

— Ia te uită, comandante ! Elice, anticuplu...

— Acționată cu turbină de gaze.

— La comandă cu un apaş din ăştia, pe care-i prefer în brațele reginei Ranavalo, decît teferi

şi-narmați.

Cineva plimbă un proiector aşezat pe carlinga elicopterului. Cei doi membrii ai expediției se culcă printre stînci, la cîțiva metri de stabilizatorul elicopterului, care prin raritatea lui, la acest gen de aparate, atrage în mod deosebit atenția inginerului.

Stela reface, cu eforturi susținute, drumul parcurs de Emil Voicu. Spre Peştera Reginei vacarmul împuşcăturilor scade. Hovaşul Morombe o conduce exact, încordat şi din ce în ce mai integrat nopții acesteia de iad. Undeva, deasupra crestelor parcă, se simte o mişcare de umbre, un fel de migrație spre zonele mate ale pădurii virgine.

În fața zidului de lavă, Morombe îi apasă umărul şi dispare, în timp ce prin fîşia de lumină albă a proiectorului trec, la pas alergător, cîțiva bărbați înarmați cu automate. Se văd cadavrele băştinaşilor şi gurile fumegînde ale peşterilor-locuințe. Are o clipă de părăsire de sine. Caută un punct de sprijin, fără să-şi poată desprinde privirea de pe trupurile ciuruite de gloanțe. Aude vag glasul naturalistului, neverosimil de subțire.

— Faceți de rîs Europa, pe o mie de ani, criminalilor !

Şi un răspuns brutal, într-o franceză germanizată :

— Ne-nchinăm zeului forței *„Mein Herr”.*

— Canalii ! Ocnaşi ! Derbedei !

Emil Voicu o vede în conul reflectorului, palidă, bîjbîind. Se repede la ea. O împinge în grotă :

— Stela ! Salveaz-o, Stela ! Pentru noaptea asta de iad, copilul şi mama au valoare neîntrecută. Te implor, Stela !... Salveaz-o !...

Doctorița nu ştie cît lucrează la lumina lanternei, ținută de naturalist. O ajută copila care-o priveşte în extaz. Mama sîngeră din belşug. Aşternutul de rafie se năclăieşte. N-are decît un ulcior de apă. Focul începe să fumege. Trăieşte în plin coşmar. Aude de afară gemetele muribunzilor. Copilul iese la viață în atmosfera aceea de groază şi inumanitate. Peste tot, clipa aceasta a naşterii, miracolul etern al vieții se celebrează grav sau exuberant, ritual sau ad-hoc. Aici ! ? Ține în palme trupul durduliu, de abanos, şi plînge nestăpînit. Băiatul voinic, care-şi sfîrtecase mama, îşi țuguie buzele, căutîndu-i sînul.

— Pe aici, „căpitane”... Pe aici !

Pieile ciuruite de la intrare sînt smulse cu brutalitate. Îşi face apariția cel numit „căpitan”, conducătorul expediției. Într-o ținută semimilitară, kaki, aducînd exact cu uniforma adoptată în Africa de corpul expediționar al lui Rommel. Rece, tăios, ochi duri, fără inflexiuni.

— Aha ! Bîrlogul lui Rabezavana ! Asta nu mai face două parale !

Întinde automatul spre lehuză.

Doctorița aşează copilul la pieptul mamei. Se ri-

dică, încrucişîndu-şi braţele la piept.

— Trage, brută ! spune naturalistul. Glasul are profunzimi necunoscute.

(va urma)

Lei 1,50
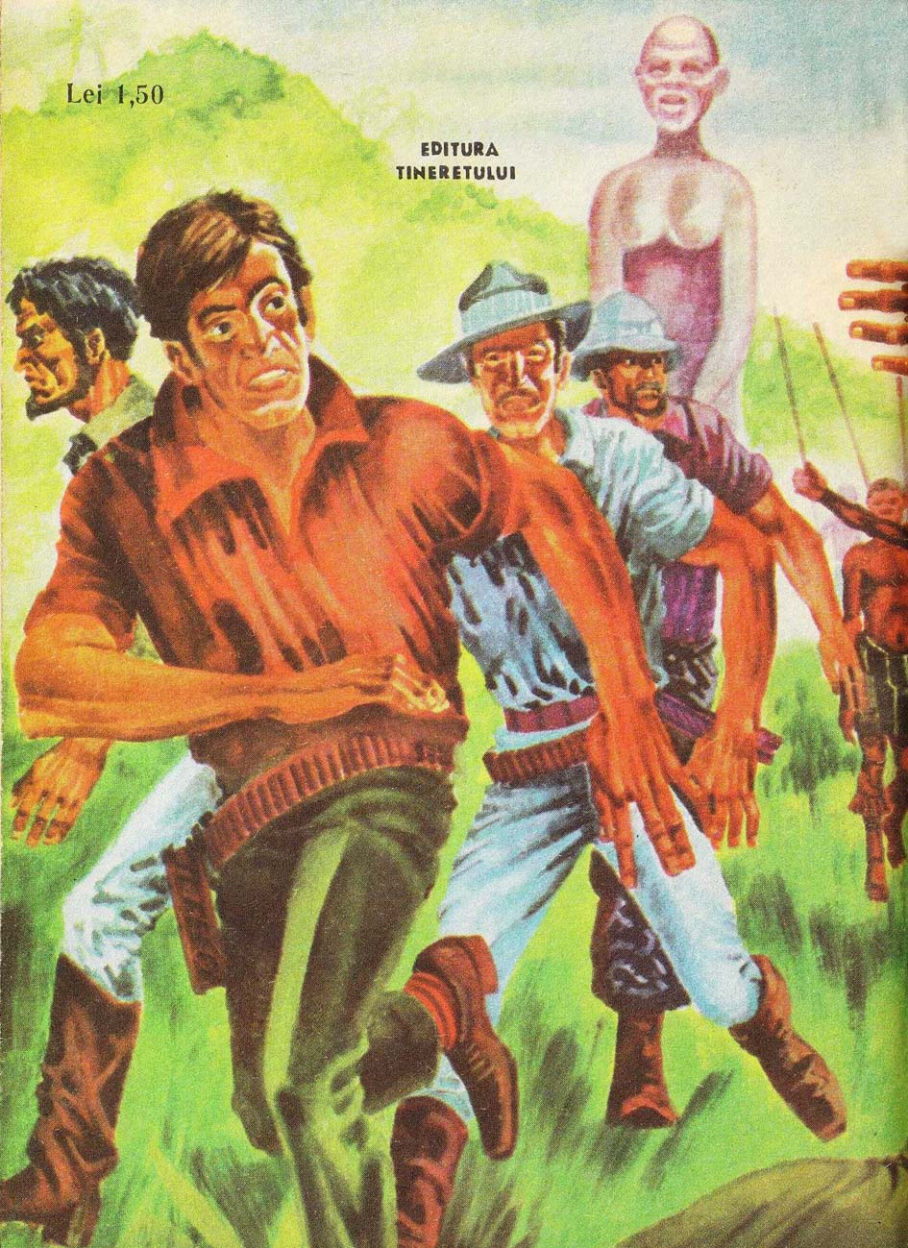
EDITURA
TINERETULUI